

MØTEINNKALLING

Utvalg: DRIFTSUTVALGET
Møtested: Møterommet, Kommunehuset
Møtedato: 04.06.2015 **Tid:** 09:00

Eventuelt forfall meldes til tlf. 75569000
 Varamedlemmer møter etter nærmere avtale.

Innkalte:

Funksjon	Navn	Forfall	Innkalt for
Leder	Anne Rita Nybostad		
Nestleder	Ørjan Kristensen	FO	
Medlem	Helge Osbak		
Medlem	Øyvind Sande		
Medlem	Frank Einar Vilhelmsen		
Varamedlem	Line Strand		Ørjan Kristensen

SAKSLISTE

Saksnr. **Arkivsaksnr.**
Tittel

Orienteringer:

Teknisk avdeling orienterer om status for arbeidet med sikker vannforsyning.

Kommunalleder Lisbeth Movik orienterer om status for nye HDO-boliger

REFERATER

DELEGERTE VEDTAK

10/15 15/306
GODKJENNING AV PROTOKOLL

11/15 15/251
SØKNAD OM STØTTE TIL BOKA "MINNER FRA RAMSKJELL"

Beiarn kommune, 28.05.2015

Anne Rita Nybostad
 leder

REFERERES FRA DOKUMENTJOURNAL

Dato: 08.04.2015-28.05.2015 Utvalg: DRU Driftsutvalget

Saksnr Løpenr	Regdato Navn Innhold	Avd/Sek/Sakb	Arkivkode
12/864-22 2192/15	16.04.2015 Helsedirektoratet v/Ellen Margrete Dahlberg OPPSUMMERING FRA NØDNETTMØTE I BODØ 14.APRIL 2015	PLO//LM	064
12/864-23 2320/15	22.04.2015 Bodø Kommune AVTALE OM LEGEVAKTSAMARBEID	PLO//LM	064
15/183-2 2344/15	24.04.2015 Lene Breivik og Silje Pedersen SVAR RADONMÅLING I LØSSIHEIMEN	TEK//FO	J77
13/157-41 2708/15	11.05.2015 Salten Friluftsråd REFERAT FRA MØTE I SALTEN FRILUFTSRÅD 05,-06,MAI 2015	L/K//AMW	026
15/237-1 2527/15	15.05.2015 FLYTEBYRYGGE TVERVIK GAMMEL SAK 05/118	TEK//FO	P28
12/572-32 2866/15	22.05.2015 REFERAT FRA MØTE I SALTEN KULTURUTVALG	L/K/KULT/JB	026 C
14/238-4 2924/15	27.05.2015 Björg Laukslett SVAR ANGÅENDE RASFARESKILTING I GRÅTTÅDALEN	TEK//FO	Q14
14/305-10 2971/15	27.05.2015 Driftsutvalget SKOLESTRUKTUR	UND/UND/TGO	034 A20

Delegerte vedtak

Dato: 09.04.2015 - 27.05.2015 Utvalg: DRU Driftsutvalget

Arkivsak	Dato Navn Innhold	Saksnr.	Avd/Sek/Saksb.	Arkivkode Resultat
15/156	10.04.2015 SØKNAD OM BEVILLING TIL SKJENKING AV ALKOHOL 15. APRIL PÅ BEIARN TURISTSENTER	DS 7/15	SAD/RAD/OPN	U63
12/277	05.05.2015 Finn Berntsen MELDING OM DELEGERT VEDTAK - SØKNAD OM LEDSAGERBEVIS	DS 8/15	L/K/KULT/MM	F05

GODKJENNING AV PROTOKOLL

Saksbehandler: Karin Nordland
Arkivsaksnr.: 15/306

Arkiv: 033

Saksnr.: Utvalg
10/15 Driftsutvalget

Møtedato
04.06.2015

SØKNAD OM STØTTE TIL BOKA "MINNER FRA RAMSKJELL"

Saksbehandler: Janne Berntsen
Arkivsaksnr.: 15/251

Arkiv: NAVN Ingvaldsen Rudolf

Saksnr.: Utvalg
11/15 Driftsutvalget

Møtedato
04.06.2015

Rådmannens innstilling:

Det innstilles til et tilskudd på kr. 3.000,-. Det er ikke budsjettert for stønad til dette bokprosjekt, og det blir da vurdert bevilgning fra Driftsutvalget innen ansvarsområde 1547; «Øvrige kulturformål» og konto 4760; « Etter politiske bestemmelser».

Saksutredning:

Beiarn kommune har nå ingen tilskuddsordning utover de faste ordningene. Tidligere tilskudd til bokprosjekt, er gitt over Næringsfondet, da dette er sett ut fra nærings- og reiselivsinteresser. Det søkes om kr. 10.000,- i prosjektstøtte. Kostandene er satt til kr. 57.000,-, der trykking utgjør kr. 7.000,-. Kostnad innenfor de 50.000,- er det ikke redegjort for. Det er i søknad ikke oppgitt andre finansieringskilder. Det er ikke oppgitt egenandel.

Bakgrunn:

Pitesamisk senter v/ Stig Morten Kristensen har på vegne av Rudolf Arnt Henrik Ingvaldsen, søkt Beiarn kommune om støtte til sitt bokprosjekt «Minner fra Ramskjell». Da det i første søknad ikke ble gitt informasjon om bokens innhold eller kostnadsoversikt, ble det fra kommunen sendt foreløpig svar med ønske om et utdrag fra manus, samt kostnadsoverslag. Dette foreligger nå med et bokutkast, men det er ikke spesifisert kostnadsoverslag utover det som er oppgitt i søknaden.

Vurdering:

Faglig sett, er ikke dette en bok innenfor kategorien kulturvern. Slik utkastet til manus er lagt frem, kan dette vurderes ut fra en lokal, immateriell fortellertradisjon innen genren man finner i Årbok for Beiarn. Økonomisk sett, bør det også søkes andre finansieringskilder og det burde være opplyst om dette i søknad. Det er naturlig at man legger til en egenandel i et søknadsbudsjett. Videre burde det tas høyde for inntekt ved salg.

Vedlegg:

Søknad
Utdrag fra manus

Rudolf Arnt Henrik Ingvaldsen
8110 Moldjord

Beiarn 20.5.2015

Beiarn Kommune
8110 Moldjord

Viser til brev av 8.5.2015 der Beiarn kommune ønsker at søknadsbeløpet blir spesifisert, samt ønskes det et utdrag av manus. Denne søknaden har saksnr. 15/251.

Søknad om økonomisk tilskudd kroner for å dekke kostnader i forbindelse med utgivelsen/produksjon av boken «Minner fra Ramskjell»

Søknadsbeløp: 10 000,-

Rudolf Ingvaldsen ble født på Larsos i Beiarn den 6.oktober, krigsåret 1941. Bare seks dager gammel ble han fraktet til fjellgården Ramskjell som ble hans bosted helt fram til våre dager. Stor kjærlighet til fjellgården Ramskjell, nærhet til naturen og bevisstgjøring av sitt samiske opphav, er typiske karakteristikk av forfatteren.

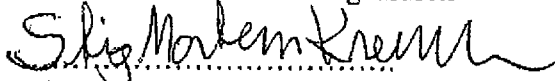
Gjennom nedtegnelser fra «levd liv» og ved aktiv historiesanking, besitter Rudolf store kunnskaper om selve historien til gården Ramskjell, og om folk som har levd i området.

Disse minnene har Rudolf ofte vært villig til å dele med andre og er i dag en god historieforteller. Det er mange som gjennom årene har blitt trollbundet av hans fortellerkunst. Boken «Minner fra Ramskjell» er en samling av noen av disse historiene.

Boken anses å være et godt bidrag til fortellingen om den historiske samhandling mellom norsk og samisk kultur i Beiarn.

Rudolf Arnt Henrik Ingvaldsen har konto.nr 4500 5181 368. Telefon: 994 37 415 /75569689.

For Rudolf Arnt Henrik Ingvaldsen

Stig Mørten Kristensen

.....
Rudolf Arnt Henrik Ingvaldsen

Vedlegg nr. 1. Budsjett bokprosjektet Minner fra Ramskjell.
Vedlegg nr. 2. Første utkast av manus, del 2 av boka

Kostnader bokprosjektet «Minner fra Ramskjell

Trykking/redigering	7000,-
Historiesanking og manus produksjon	50 000,-
Totale kostnader	57 000,-

Minner fra Ramskjell.

Del to.

Etter at Minner fra Ramskjell kom ut i april 2008 har jeg fått utrolig mange fine tilbakemeldinger om det lille heftet, og jeg nytter her anledningen til og takke alle som har kjøpt heftet.

Det har også kommet spørsmål om det kommer noe mer.

Ja det har virka som om folk har hatt en kjensle av at mye enno ikke var fortalt.

Og det har en viss riktighet, men man forteller alikevill ikke om alle ting.

Men her i Minner fra Ramskjell del to, er det da noe, om ikke allt er så gammelt.

En leiteaksjon.

Året var 1963. To ungdommer fra Beiarn var på tur heim. De skulle gå fra Tømmerdalen i Saltdal og til Ramskjell.

De hadde overnatta i Tømmerdal hos ho Anna og han Kåre.

Tidlig på formidagen den 22.mars starta de opp Tømmerdallia, med kurs for Kvitbergvatnet nederst i Harodalen.

Ferden skulle vidare gå over reingjerdet i Harodalen, og over Oksvassheia, over Innerskogen, ned Ramskjelldalen og til Ramskjell.

Dette var den helt vanlige reisveg mellom Saltdal og Beiarn, både sommer og vinter, og er det fortsatt, men mest som sommertur.

Disse to ungdommene var Asbjørn Kristensen fra Os og hans kjære Vigdis.

Kåre drev skogsarbeide oppe i Tømmerdallia, og Asbjørn og Vigdis var og prata litt med han før de dro vidare.

Allt gikk fint, brukbart føre, men det begynnte og skye mer til.

Asbjørn var godt trent. Han kom fra Hustad leir og hadde vert sivilarbeide der.---

Verre var det nok med Vigdis. Hun hadde vert i arbeide på en konfeksjonsfabrikk utafor Molde, og her var det nok mest konfeksjon og lite kondisjon, men turen over fjellet skulle nok gå greit

Oppe på Ramskjell banka det kraftig på ytterdøra. Klokka hadde pasert halv elleve om kvellen, og de mest kveldtrøtte hadde nok begynt og tenke på og krype under teppet. Ka i alle dager va dette for spetakkel? Inn av døra kommer Åsmund Kristensen. Han hilste god kvell, og spør deretter om vi hadde sett noe til Asbjørn og Vigdis. Han forteller at Asbjørn og Vigdis hadde starta fra Tømmerdalen på morran eller formidagen og skulle ha kommet forbi her i løpet av dagen. Men nei. Her hadde ikke pasert folk. Utafor trappa venta Artur og Reidar Kristensen, henholdsvis far og bror til Asbjørn, og Rudolf Lauritsen eller han Stubb som han gjerne ble kallt.

Så var spørsmålet. Kunne noen herfra bli med på å leite etter de to som ikke var kommet fram.

Jo selvfølgelig skulle vi det. Erhart og jeg rusta oss ut for tur ut i natta.

Etter og ha utstyrt oss på forskjellig vis var det seks menn som dro ut i natta og mørket, og med mange tanker svirrende i hodene. Hadde det skjedd ei ulykke, hadde de gått seg vill, hva ville vi finne? Ville vi i det hele tatt finne dem?

I 1963 var det ikke kommet snøscooter til gards, så her var det ski og muskler som dugde. Innover Ramskjellvatnet gikk det veldig greit. Lett fint føre. Vi undersøkte ved hyttene for østenden av vatnet samt ved et par bekkeoser, men ingen spor av folk.

Erhart tente ei Petromaxslykt han hadde tatt med.

Hvis Asbjørn og Vigdis var i Ramskjelldalen kunne de oppdage lyset og så evt. gi oss signal om hvor de var. Det var ingen måne på himmelen denne natta, men et trolsk grålys, så det gikk å gå for den som var grunnkjennt i lendet.

Jeg gikk da forran de andre, og dro noe ifra dem på turen opp til Øvre Oksvann.

Da jeg var ved utløpsosen på vatnt kom de andre over Oksvassheia, og jeg venta til de nådde meg igjen.

Og vi var en smule rådvill. Hva skulle vi nå gjøre? Ingen spor av folk.

Ingen rop eller andre lyder. Hvor hadde de to tatt veien?

Vi bestemte oss for å dra korteste veien ned på Kvitbergvatnet for å sjekke eventuelle spor der. Men heller ikke her var det noen som hadde gått.

Tilslutt var vi framme ved hyttene ved utløpet av Kvitbergvatnet.

Ingen spor ved hyttene der heller

Ei av hyttene var ulåst, det visste vi fra før, så vi gikk inn der.

Fyrte opp i ovnen, og kokte oss kaffe og spiste litt.

Jeg husker mens vi satt der så sovna Artur. Da først fortalte Reidar at Artur hadde gått fra Glomfjord samme dagen og var nok dyktig sliten nu.

Artur jobba i Glomfjord, og var kommet heim på påskefri.

I firetida på morran den 23. det var begynnt og bli mere lyst nu, brøt vi opp fra hytta ved Kvitbergvatnet.

Reidar og jeg dro opp på sydsida av utløpet på vatnet og opp imot Kvassteinheia for og se etter spor der.

Og ett stykke opp der finner vi skispor. Vi ser straks at det er to personer som har gått her, og de har gått oppover dalen. Vi får gitt de andre beskjed, alle går nu oppover i retning reingjerde.

En tanke streifer meg. Bare de nu ikke har gått seg ned i elva. Jeg visst at oppe ved hengebrua var det ikke alltid trygg is på den djupe kulpen der.

Da vi kommer opp dit ser vi heldigvis at skisporene fortsetter opp lia på andre sida. Og de har gått rette leia op gjennom reingjerde.

Men hvorfor hadde vi ikke funnet sporene av dem da vi kom ned fra Oksvatnet?

Oppe på toppen av reingjerdet stopper vi alle opp. Vi begynner og skjønne at været nok ikke hadde vert gunstig, allerhelst sikten, da Asbjørn og Vigdis var her en eller annen gangn i løpet av gårdagen.

Isteden for og svinge litt til høyre og ut mot Oksvatnet, hadde de fortsatt rett fram, opp mot Gamdalsfjellet, hvor vi så store hengeskavler langs mesteparten av fjellsida. Noen hadde også rasa ned så vi.

En isende tanke for gjennom hodene våre. Var de tatt av snøras?

Stubb grov fram en gammel og velbrukt kikkert fra ryggsekken og sto lenge og så innover dalen. Så kommer det. Nei de har nok pinadø gådd se vill. E ser spårran langt inni Harodalen.

Mens Stubb står å kikkerer, står jeg og ser ned mot Langåneshytta i Harodalen.

Hytta står et stykke nedafor der elva fra Hessihompvatnet kommer ned.

Det er noe som står oppreist mot veggen. Jeg får låne kikkerten hans Stubb, og idet jeg da ser mot hytta ser jeg to personer komme ut. Og jeg brøler ut- E ser dem. E ser hån Asbjørn og ho Vigdis.

Så blir det nesten kamp om kikkerten, alle skal sjå.

De to ved hytta tar skiene som sto mot veggen, spenner dem på og begynner og gå- nedover – retning Kvitbergvatnet.

Vi forsøker og rope til dem, men vi får dem ikke til å høre eller forstå.

Reidar og jeg setter da utfor og ned til de to ettersøkte. Men de vil ikke tru oss når vi forteller at de er i Harodalen enno. De meiner at de er i Ramskjeldalen og at vi bare tuller med dem, så til sist kommer også Åsmund ned og vi får dem med opp på toppen av reingjerdet.

Da forstår de for alvor for en tur de har vert ute på og hva som nu holdt på å skje. Når vi nu står å ser utover området, så begynner Asbjørn å fortelle.

Da vi sto her i går såg vi rett og slett ikke hvor vi skulle gå, men trudde at det ble rett kurs. Inne dalen her hadde det lagt seg et tåkebelte etter heil dalen, og derfor bar det galt av sted. Sansynligvis hadde de vert helt inne imot Steinskaret før de hadde svinga og kommet nedover på østsida av Harodalen, og til all lykke gikk seg rett på Langåneshytta. Lengre oppe i dalen trodde de at de hadde funnet ei hytte, men tåka lurte dem da også. Det var en stor stein som lå der. Vigdis var da så sliten at hun ville bare de skulle stoppe der til det ble lyst, men Asbjørn mente de kom til å fryse fordervet så de måtte bare fortsette. Så nesten midt i natta finner de Langåneshytta og kommer seg inn der. Får fyrt opp i ovnen. Asbjørn tuller Vigdis inn i noen reinskinn som hang i hytta og legger henne på en benk inntil ovnen.

Hele hårmanken på hodet hennes er bare snø og is men det tiner fort der hun ligger med hodet så nært inn mot omnen som mulig. Så er han ute og henter snø og tiner, og snart lukter det nykokt kaffe, som både smaker og varmer i de frossne kroppene. Det lille de hadde igjen av nistematen blir nå fortært, og med mat og varme i kroppen sovner Vigdis, men Asbjørn tør ikke sove så gjerne han enn vil det. Han må holde mest mulig varme i ovnen, for noe av klærne må de prøve å få tørka. Nå først får vi høre at de ikke har spist i dag, men de fleste av oss leiteran har ennå bra med mat som vi deler på. Og da Asbjørn og Vigdis hadde fått i seg

litt mat og halvlonken kaffe bærer det i samla og lettet flokk over Oksvatnet og Oksvassheia, ned Ramskjelldalen og til Ramskjell.

Vel framme i Ramskjell er det inn med alle sammen, og det er nesten så jeg synes synd på de to som er funnet i god behold. Det haglet med spørsmål og gode råd som de ikke hadde bruk for akkurat da.

Så forteller Vigdis, nå 46 år etterpå, at ho har et minne av et matbord som var pådekka som om det var julaften.

Nåja det var jo ikke julaften, men alle hadde fått to fantastiske fine gaver.

Asbjørn og Vigdis i beste velgående.

Men en uhyre stri tur hadde de hatt, og hadde de ikke gått seg på akkurat Langåneshytta er det ikke godt og vite hvordan turen hadde endt.

Tilslut vil jeg takke Vigdis, for det er hun som har fått meg til å fortelle om denne turen og leitaksjonen.

Skjebnen er nådeløs.

For lenge siden hendte det som i Bibelen blir fortalt, heter det i en sang.

Nå, ja. Dette er så visst ikke noen Bibelhistorie, men ei fortelling om livets brutalitet og nådeløshet. Jeg går tilbake til 1924.

Rolf Ramskjell og hans bror Edvin, arbeidet i 1924 –25 på Kirkenes.

Rolf hadde kanskje lagt visse planer for framtiden, han som så mange andre, så derfor var det aldeles utmerket å få jobb på en sånn pass, og med god fortjeneste, sjøl om avstanden heimafrå var stor.

Sommeren 1925 griper den berømte eller berykdede skjebnen inn.

Det er midt i travleste slåttonna på Ramskjell at Rolfs far, Edvart skader seg noe aldeles forferdelig, så han dør av skadene.

Rolf får telegram om dette og reiser ned fra Kirkenes.

Etter farens bortgang blir det til Rolf, sjøl om han er den yngste av søsknene, som skal overta gården, for i 1925 dør også Rolfs eldste bror.

Det var ingen lett bær å legge på hans 26 år unge skuldre, for det ble så mye som skulle ordnes.

Blant annet måtte han også rydde opp i arveforholdet til sine søsken, og han spekulerte nok mye på hvordan han skulle få dette til.

Rolf lå nok ikke på latsida på noe vis. I 1926 gifta han seg med Emma Johansen fra Tollålia, og allerede i 1927 og 28. kom det småroller tilgards. Det var han Erhart og ho Anny.

Som nystarta familiemann trengtes det nå penger til allt mulig, og søsknene til Rolf skulle nå ha sitt. Pengene han hadde tjent på Kirkenes var snart bare minner, og inntekta av gården var mest det han fikk av jakt, favneved og tjærebrenning. Dyra var mest til sjølbergning.

For å få ordna opp i dette lånte han 1000-kroner av sin halvbror Johan, som da arbeidet i Sulis.

Det var ikke på tale at disse pengene skulle betales kontant tilbake, men dette skulle nærmest ordnes på jordisk vis.

Eiendommen til Rolf besto av fem teiger, og den smaleste av disse ville Johan ha. Det var den såkallte Bjørkhølteigen. I tillegg skulle Rolf også bygge han ei lita hytte i Ramskjell. Og årene gikk. Det ble aldri noe av fradelinga av Bjørkhølteigen, men tømret til hyttematerialer ble hugget og kjørt ned til vass -saga hans Bernhart Haugmo, og saga til bord og planker der. Saga sto for øvrig på Haugmosida av Gjeddåga ved de nederste fossan. Materialene ble imidlertid aldri kjørt til Ramskjell, så Bernhart solgte dem for Rolf når det bød seg sånn.

Det må jo og fortelles at Rolf kjøpte seg et hesteføll i 1937 eller 38.

Dette føllet kjøpte han i Tollånes, hos han TollånesOla, altså bestefaren til Odd Tollånes. Som toåring ble hesten kasterert, og det skjedde på Osbakk, nærmere bestemt i Skyttmarka hos han Leonhart Kristensen.

Rolf hadde no fått seg en sterk og god arbeidskammerat, og allt så bra ut.

Etterhvert syntes visst Johan at han hadde venta lenge nok på oppgjør fra Rolf, og han la visse planer.

Men det gjorde skjebnen også. Sommeren 1941 ble Emma, Rolfs kone syk, og dør etter kort tid. Det var for øvrig den 4. juli hun gikk bort. En måned senere kommer Johan til Ramskjell, og nu skal han ha igjen for det han har lånt Rolf.

Men penger var der ikke og hente. Ikke var skogteigen fradelt, og ingen hytte bygget. Hva så? Det som nå skjer er det at Johan legger greie på hesten til Rolf og tar denne med seg over fjellet til Saltdal. Her blir imidlertid hesten skremt av trafikken på veien og sliter seg løs fra Johan, men hesten blir fanget inn av bygdefolk, og hesten blir ført langt bort fra kjente og kjære trakter.

Johan bodde da i Valnesfjord, så dit havnet hesten fåreløpig. Johans plan var og få hesten i drift i gruva i Sulithjelma, for på det viset og tjene penger på den.

I denne tiden har også okupasjonsmakten Tyskland bruk for flere hester til sin krigstjeneste nordpå.

Hester som var til overs utenom jordbruket ble inntatt til tjeneste for Wehrmacht. Det hette seg vel at de ble rekvirert.

Og dessverre så fikk mange av disse dyrene en ublid medfart.

Historien vet og fortelle at det ble lastet opp hester om bord i båter på forskjellige steder fra Ranafjorden og norover Rødøy, Meløy og oppover Saltendistriktet og videre nordover.

Hesten til Rolf, som no var hamna i Valnesfjord var og en av de utkommanderte hestene, og denne ble tatt til Bodø og lasta opp der, sammen med en masse andre hester i en båt som det ikke har lyktes meg og finne navnet på. Det er folk som sier det kunne være så mye som opp mot trehundre dyr.

Hva jeg har fått fortalt, så fikk tyskerne ingen nytte av disse hestene, fordi båten ble torpedert ute i Vestfjorden, og alle hestene omkom.

Det skulle være en Engelsk ubåt som lå der og jaktet, og som tok lasteskipet med alle hestene. Dette skjedde en uke etter at Ds Barøy ble senket ute i Vestfjorden, og nesten i samme posisjon. DsBarøy var i ordinær pasasjertrafikk, og fungerte vel som en del av hurtigruten. Ved denne tragedien omkom også folk fra Beiarn.

Det skal også nevnes at før jul i 1939 gikk lasteskipet D/S Skjærstad nordover fra Meløy med ei last hester som det Norske forsvaret skulle bruke i vakttjeneste.

Fra Torsvik, Ørnes, fulgte Christian Tidemann med for og pass på dyra.

Dyra ble satt i land i Sjøvegan og deretter leid til Bardu i Troms.
Den 22 juni 1940 kom det beskjed til Meløy om at en del hester kunne hentes tilbake. De var ikke dugelig til tjeneste.
Torsvikskøyta MK JA-JA (senere Støttsund) ble rekvirert for og gå nordover for og hente hester,og Håkon Våtvik var skipper og Hilmar Servold maskinist.
De var helt oppe på Finnsnes etter en av hestene, og hvor mange de hadde med seg tilbake vites ikke, men en strabasjøs tur har de nok hatt.
Tilslutt må nevnes at tidligere nevnte D/S Skjærstad ble torpedert på havna på Rognan den 24 mai 1940.
Nå har vi beveget oss langt fra Ramskjell, men også der måtte livet fortsette med mang problemer og underlige tanker etter det som hadde skjedd gjennom sommeren 1941.
En ting som nok plaga Rolf ganske mye, utenom det og være blitt enkemann, var at han ikke fikk noen kvittering hos Johan på at gjelda var oppgjort.
Men livet gikk videre, og var det bruk for hest hos Rolf var alltid nabomerra tilgjengelig, og elles var det og hjelpe hverandre som best det lot seg gjøre.
Det kom etter hvert ny hest på gården hos han Rolf, og etter ei tid også ny kone, men de hendelsene sommeren 1941 ble ikke så lett glemt.
Erhart, eldste sønn til Rolf har prata mye om dette og faktisk er det han som har villet at jeg skulle sette denne historien på papiret. Takk skal du ha Erhart.
Takk også til Meløy historielag.

Minneverdig jakttur.

I det forrige heftet av minner fra Ramskjell fortalte jeg at jakt og fangst var noe man tidlig fikk lære.
Denne jaktturen som jeg nå forteller om skjedde om vinteren etter at jeg hadde fyllt 13 år. Jeg var nå betrudd og jakte helt alene, og turen gikk innover til Ramskjelldalen som så mange ganger før.
Det var heller sparsomt med ryper, ikke før jeg kom over Innerskogsbotnet og i den såkalte Klurheia fant jeg bra med fuggel.
Jeg fikk skyte to stykker her, men så flaug de andre innover mot Øvre Oksvaten, og her klarte jeg ikke og finne dem igjen. Forargelig.
Etter og ha rota litt i skogen mellom Øvre og Langoksvatnet gikk jeg opp mot der triggpunktet er, eller der Beiarn Saldal og Skjærstad kommuner møtes.
Oppe i disse knausene fann jeg fem ryper og fikk skyte tre av dem, så nu var dagen egentlig berga.
Mens jeg driver og pakker ned den sista av rypene hører jeg et skudd noe lengre nord enn der jeg er.
Undres selvfølgelig på hvem som befinner seg der, og går over kanten så jeg ser nordover ryggen mellom Gåsvassdalen og Storoksvatnet.
Borte ved en stor stein som ligger der ser jeg en kar som holder på med ett eller annet. Ikke drar jeg kjensel på mannen og ikke forstår jeg hva han holder på med, så nysjerrigheten tar overhånd og jeg renner bortover til karen.

Mannen blir nok noe forundra når en guttlarv kommer rennende med børsse her i villfjellet, og spør jo naturlig nok hvem jeg er.

Forteller han at jeg kommer fra Ramskjell og er sønnen hans Trygve.

Du må hilse han fra meg, sier mannen. Si at du traff han Julius Skogmo.

Ja, det var virkelig han Julius Skogmo, og han hadde akkurat skutt en jerv med hagla.

Julius fortalte at han hadde fugt etter noen ryper innover ryggen her, men ikke kommet på hold, og da han kommer noen få meter fra den store steinen kommer en jerv fykende fram.

Hvem som ble mest overasket er ikke godt og si, men Julius fortalte at han fikk ikke tid til å sikte, så han skjøt nærmest fra hofta.

Haggelladningen gikk inn mellom beina på jerven og reiv opp buken på den, så da jeg kom fram sto Julius og rista ut innvollene av dyret.

En fantastisk opplevelse for en guttvarg. Dette ble noe og fortelle om heime.

Og nu ble kursen satt heimover, det begynte og li utpå dagen.

Men synet av Julius der han sto og rista jerven kunne jeg ikke få ifra meg, og det kommer meg ennu mange ganger i minnet.

Vidar og Arvid.

Årstallet for denne historien husker jeg ikke, men det har vel mindre betydning.

Det hadde vert sett mye jervspor i områdene Oksvatnan-Ramskjelldalen.

Vidar Larsos og Arvid Haubakk lå i hytta til Erling Haubakk inne ved øst enden av Ramskjellvatnet og drev rypejakt derifra om vinteren.

Noen få ganger overnatta de i gamma i Ramskjelldalen, men det var heller en hustrig greie, for ovnen som var der var blitt så skrøpelig, og gamma var ikke konstruert for åpen ild.

Karene la imidlertid merke til at der var mye trafikk av jerv, og tanken på og få skutt en var stadig tilstede.

Så en dag ser og forstår de at oppe i ura i nordsida av Øvre Oksvatnet er det kanskje mer aktivitet enn det som er vanlig.

De oppdager at jerven tydelig drar med seg stykker av rein som den har drept, og en ettermiddag ser de en jerv forsvinne inn i ura oppe ved de største steinene som ligger der.

Rypejakta avsluttes straks, og de setter kursen ned til hytta ved Ramskjellvatnet.

Her laster de opp sekkene med mer proviant og klær enn det som er vanlig for en jakttur, og det bærer tilbake oppover dalen og til gamma på Gamneset.

De har også med spade i tilfelle de må grave styggen ut.

Tidlig neste morra drar de opp til Oksvatnet. Det hadde kommet litt snø om natta, og de så ingen nye spor av jerv på turen opp.

Men oppe i ura og rundt de store steinene så de spor, så allt tyda på at byttet befant seg der oppe.

Da de er nesten ved steinene kommer jerven fram og får se dem. Tverrsnur og inn under steinen igjen.

Og lokke den ut gikk nok ikke, de måtte nok få kontakt på annet vis.

Arvid stikker eine skia si så langt innunder som han bare kommer, og får kontakt med en gang, men den slipper ganske fort. Vidar har med seg en revolver, og han lader den i tilfelle skikkelig nærkamp.

Arvid stikker skia inn på nytt, og nu virker jerven mer agresiv, for den murrer der inne, og biter til i skia på nytt. Arvid drar til og jerven kommer så langt ut at Vidar ser den og han fyrer av ett skudd med revolveren.

Jerven er tydelig ganske desperat der inne, og Arvid står nu klar med hagla i nevene. Han sparker bort i skia som ligger inne i hullet, og det virker som om jerven tror skia er veldig farlig, for den kommer ut mellom karene, men Arvid reagerer lynsnart og tar sikte og brenner av. Jerven går kat i kast nedover snøfonna og blir liggende. Karene går bort til jerven og ser på den og da oppdager de at det mangler en del tenner i jervkjeften.

Vidar hadde truffet i tanngarden framme i kjeften da han fyrte av revolveren.

Til historien høre også at skia til Arvid hadde fått hard medfart.

Jeg minnes godt de stolte karene da de kom og la jerven til skue framfor trappa i Ramskjell.

Johanna Nikolaisdatter.

Til dem som tidligere har kjøpt det første heftet med minner fra Ramskjell så vil jeg opplyse om at det på side 37 er en stygg feil, dessverre.

I teksten under bildet står det at dama som sitter i midten foran er Abara.

Det er feil. Dama heter Johanna, og hun er konfirmant.

Denne fortellingen er om noe som jeg selv kjennte til fra før, og noe som jeg har fått fortalt av Eldbjørg, datter av Johanna.

Johanna Nikolaisdatter var født i Ramskjell den 31. januar i 1895.

Hun var datter av Nikolai Olsen, Ramskjell og Berit Anna Andreasdatter fra Laksosnes. Hun var den yngste i en søskenflokk på elleve.

Tidlig måtte hun ut og tjene til livets opphold, og i 1917 var hun anleggskokke i Sulithjelma, men sansynligvis var hun begynt der tidligere, en god del tidligere.

Her i gruvebyen i Sulithjelma taff hun sin livsledsager.

Det var Ivar Gabriel Broks, fra Nord Reisa.

De gifta seg på Fauske, men bosatte seg oppe i Reisadalen, hvor de fikk til sammen tolv barn. Den første som kom til verden ble døpt Hjalmar, f 0111.-17, han var født i Sulithjelma. Så kom Artur Berg f 2504.-19. Han bosatte seg i Drammen men hadde forskjellige gjøremål underveis. Han var ei tid reingjeter, så var han renholder og skogsarbeider. Nummer tre var Solveig f 2501.-21. Så kom Efrusine f 1208.-23, deretter Hjørdis f 1301.-25, bosatt på Fagerstad og jobba som hushjelp og ei tid i Postverket. Else Kaspara f 1911.-26 ble sydamme, og Magnhild f 1303.-29 var hushjelp, kokke og bondekone og ble bosatt i Mallangen. Den neste som kom til verden var Ole f 0405.-31. Han ble sjømann. Nummer ni i rekken er Aud Synøve f 0805.-33 og er bosatt i Falun .

Så er det Eldbjørg f 2911.-35 og bor på Storslett i Troms men hun bodde også ei tid oppe i Reisadalen. Deretter kommer tvillinger 2004.-37. Det er Gunnar, han er kokk og bosatt på Tøyen, Oslo

Tvillingbroren Petter var skjømann men omkom, så av den store søskenflokk er det nå bare seks som ennu lever.

Jeg vil dvele litt ved den første av guttene, han Hjalmar.

Han ble tatt inn som soldat under krigen og satt opp i ett geværlag, som ble sendt opp til Bjørnefjell på vakttjeneste.

Her ble han drept sammen med en kammerat under kamp med tyske soldater i juni i 1940.

Eldbjørg, hans søster fortalte at de nettopp hadde fått pakker heimafrå, som inneholdt noe ulltøy, lester og sånnt- og så tobakk.

Kameratene i geværlaget pakka dem ned i det utstyret de hadde, og la noen steiner rundt dem, men stedet ble ikke skikkelig markert, så først på våren 8 år etterpå ble de gjenfunnet av en tilfeldig skiløper.

Forsvaret ble varslet og de ble hentet ned. Hjalmar ligger begravd på kirkegården på Storslett, like innenfor kirkegårdsporten.

Hjalmars kammerat var ikke fra Storslett eller Reisadalen, men fra en annen plass i Troms, og er gravlagt der.

Med Johanna Nikolaisdatter har slektsleddet fra Ramskjell spredd seg over nesten hele landet, også til Sverige.

Sommeren 2010 var Eldbjørg på besøk i Ramskjell i en alder av 75 år.

Hun måtte bare se stedet der hennes mor kom fra. Sommeren 2012 fikk jeg en telefon fra Sala i Sverige. Ei hyggelig dame i motsatt ende av telefonlinja.

Hun kunne fortelle at hennes mormor kom fra Ramskjell og hette Johanna og hadde vert bosatt i Reisadalen i Troms.

Dama jeg snakka med hette Anneli og var datter av Hjørdis som bosatte seg i Fagerstad i Sverge. Knappe tre uker etterpå kunne jeg håndhilse på Anneli.

Hun måtte til Ramskjell for å få se sin gamle slektsgård som hun sa.

Det var i sannhet ett svært trivelig besøk.

Da hanen ble full.

Det er forskjellig spek man kan finne på. Ikke alle ting er så populære hos andre, men ofte er det moro for den som driver med det, eller gjør det.

En kar oppe på Ramskjell hadde det nettopp sånn.

Det var en dag på sommeren at hanen på gården fikk smake litt av denne moroa.

Karen som ville ha litt moro med hanen hadde memelig installert seg med overnatting på låven på gården.

Det han ikke hadde tenkt på var at i fjøset holdt hanefar til med sitt harem, og hanen er jo kjent for og være serdeles tidlig oppe på morran og vekker de fleste med sitt kraftige kykkeliky.

Hanefars vekkerop falt nok ikke i smak hvær morgen, hos han som lå på låven, og i dag skulle det tas litt igjen.

Karen lagde til ei mel-røre som han så hadde litt sprit oppi, og sørget så for at hanen forsynte seg dyktig av denne.

Og resultatet lot ikke vente på seg. Etter ganske få minutter var hanen skikkelig beruset, men reaksjonene ble ikke som ventet.

Det første som skjedde var at hanen ble tydelig kåt på alle hønene og prøvde på beste måte og gjøre kur til dem. Men da dette ikke førte fram til ønsket resultat, tydde også hanen til vold i fylla. Hønene fløy vettskremte rundt omkring i tunet, og forsto ikke hva som gikk av deres haremshersker.

Da hanen ikke fikk tak i noen av hønene skulle han tydelig vise dem vilken eminent kar han var.

Han tok nu vingene fatt, og etter mye basking greide han og komme seg opp på fjøstaket, hvor han så framførte den verste og sterkeste hanegalkonsert som noensinde har vært hørt i Ramskjell.

Her satt han og galte til han var så godt som målløs, stakkar.

Så sjangla han litt rundt oppå fjøstaket, og forsøkte ennå noen ganger å gale litt, men det ble bare noe hvesing.

Nu tok han igjen vingene fatt for å flyge ned, men akk ,stakkaren hadde nu ingen høydekontroll, og det ble en forferdelig crasjlanding.

Et meget ublidt møte med moder jord, kast i kast, så fjæra fauk. Tilslutt ble han liggende helt stille- på rygg.

Det så nå stygt ut for hanen. Var dens dager talte? Eller var her håp?

Etter et par lange minutter var der noen små trekninger ytterst ute i vingespissene, og om litt velta den seg om og kom møysommelig opp på skrøpelige hanebein.

Han for nå sjanglende bortetter, tråkka i sine egne vinger og snubla, men kom seg opp igjen, og langt om lenge også inn i fjøset hvor han satte seg ned og sovna. Sov ut rusen.

Antakelig husket hanen ingenting av denne hendelsen etterpå, ingenting tyda på det, kanskje like godt. Akk ja en hønsehjerne er nok ikke konstruert for å bli tilført alkohol som i dette tilfellet.

Komplisert reinslakting.

Det var tidlig på vinteren, fint vær og lite snø.

Dette var sist på tredevetallet . Samene, Svenske sådanne hadde samla en del rein oppe på lia, litt innafor den såkalte Lyhågen.

De hadde funnet ett brukbart sted for reinslakting akkurat her.

Det var vistnok dårlig bevendt med våpen blant disse karene, og kanskje enda verre var det med kunnskap og behandling av våpen.

Det eneste våpnet de hadde var et gammelt haggelgevær, som fikk duge ved avlivningen.

Noen av reinene fikk de kasta lasso på og fanga inn, og fikk tatt liv av dem med hagla, eller brukte den berømte krokkniven.

Men det var ett strevsomt arbeide og fange inn dyrene sånn, så en av karene fikk ideen om og skyte reinen som var peka ut mens den var inne i flokken.

Jo da ideen var god, men ikke resultatet, for da reinen som det var sikta og skutt på stupte, var der visstnok to eller tre dyr til som falt, og som nok ikke skulle slaktes.

Dette ble ingen kontrollert avlivning, dessverre.

En av samene kom da ned til Ramskjellgårdene og spurte om noen hadde en Krag eller rifle av noe slag og låne dem.

Jo da de skulle få hjelp. Rolf Ramskjell hadde en Krag Jørgensen som de fikk låne og ditto amunisjon. Samen dro i vei opp på lia, rimelig lettet og glad for nå skulle det bli skikk på avlivinga.

Og det gikk bra inntil karene skulle ha seg en pause i slaktinga.

Da han som fungerte som skytter skulle sette fra seg geværet, så tok han for sikkerhets skyld ut sluttstykket av geværet. Omtenksomt gjort.

Så da pausen var over og karen skulle gjøre seg klar for mer avliving av rein skjer det fatale.

I det han setter inn sluttstykket greier han og spenne det ned, og da går det ikke og sette inn sluttstykket.

Sluttstykket på en Krag er konstruert sånn at med en gang hevarmen løftes spennes også drivfjæra i sluttstykket.

Nå viste det seg at karene som drev slakting ikke hadde kunnskap om geværet de brukte, for ingen av dem var kar om og spenne opp sluttstykket og få geværet i drift igjen

Karen som hadde lånt geværet, for nå ned til Ramskjell igjen og beklaget at de kanskje hadde ødelagt noe .

I mellomtiden hadde Rolf dradd ned i bygda ett ærend, og det var uvisst når han var heime igjen.

Ingen av de andre i Ramskjell kunne noe om Kragen, så han Ramskjell-Pe ble redningsmann.

Han tok Kragen på ryggen og skiene på beina og rennte ned til Haugmo.

Der fikk han hjelp hos Bernhart Haugmo med og spenne opp sluttstykket å få det på plass. Så var det full fres tilbake til Ramskjell og reinslakterne.

En ting er sikkert at ved neste pause ble ikke sluttstykket tatt ut av geværet.

Resten av slaktinga gikk uten noen problemer mer. Alt vel.

Og reinslakterne var glade for all hjelpa de fikk.

Ja hjelp din neste du kristen sjel.

Saltdalsiri.

Høsten hadde vært serdeles bra, først i de aller siste dagene av oktober måned kom det noe snø, men den kom ikke lenger ned enn til ca.fem hundre meter over havet.

De få kuldegradene som fulgte med den hold seg stort sett i snøbeltet.

Det var svært fine jaktforhold i fjellet, og etter som det var bra med fugl ble det mange jaktdager, og litt ekstra penger og rutte med.

Det var akkurat på slik jakt dag oppe i Oksvassheia at denne historia egentlig starta.

Det led langt på dagen og jeg var nede på kanten oppafor vestsida av Øvre Oksvatnet, da jeg så noe som beveget seg langs vannkanten på nordøstsida. Det var ennå ikke lagt is på vatnet så det jeg egentlig først oppdaga var noen små bærer langs vasskanten.

Jeg så ikke straks hva som forårsaket bærene, men om litt ble det klart at det var ett lam som deriv og gikk ute i vatnet, og etter hvert skjønnte jeg også hvorfor.

Akkurat der borte var det en god del snø innover bakken, men langs vannkanten hang det fram noen grestuster her og der, og det var dette lammet gikk og nappa til seg. Ikke akkurat noen mengder, eller kraftkost, men nok til og berge livhanken ei stund. Jeg innså straks at og prøve å berge lammet der og da var håpløst, men neste dag kanskje. Dagens jakt ble avslutta og jeg var bortom og kikka nærmere på lammet, og det så forferdelig lite og forkommen ut.

Tidlig neste morgen ble min bror Arild med, og vi dro innover.

Vi hadde med oss en liten lett skikjelke med ei kasse oppå med litt høy oppi.

Ramskjellvatnet lå ennu åpent så vi rodde innover til Tindnesset. Videre bytta vi på å dra kjelken så det gikk greit og komme til Oksvatnet. Imidlertid så vi ingenting til lammet da vi kom frem, men etter ei tid oppdaga vi det høyt oppe ved noen store steiner som ligger der, for øvrig ved de samme steinene som Vidar og Arvid skaut jerven.

Jeg gikk nå ned i ei kløft som går opp til steinene, og Arild gikk opp på øversida av lammet. Plutselig stupte lammet fram og kom rett ned gjennom kløfta der jeg sto og så å si rett i armene mine.

Men fy dette var ekkelt. Det var bare det man kaller skinn og bein.

Bar nu lammet opp derfra og opp til kjelken, der vi sjekka hvem som var eier av dyret.

Eieren var Sverre Jonsen fra Tømmerdal i Saltdal.

Lammet begynte straks og ete av høyet som lå kassa, og med en sånn appetitt at vi ble bekymret for at det skulle rett og slett ete for mye.

Turen ned Ramskjelldalen og heim gikk greit, og lammet ble tatt inn i fjøset, men først ble det veiet, og vekta stoppa på bare syv kilo.

Nå ble det ringt til Tømmerdal, og det var en glad eier i andre enden på telefonen.

Ja om du greier og få lammet til og leve vider så skal du få det var beskjeden jeg fikk. Og så fortalte han at mora til lammet var funnet død tidlig på sommeren, og at lammet var tvilling, og at det andre lammet var funnet dødt.

Vi berga livet til lammet, og det vokste opp og ble en god morsau og en heimekjær sau.

Nesten alltid var den leder for flokken når de kom heim og fikk salt, eller kom heim på høsten.

Lammet fikk navnet Saltdalsiri, og ho fikk mange etterkommere av seg.

Storfisken de aldri fikk se.

Skal vi si det sånn: Den gang da alt var annerledes.

Ja det var nok mye som var annerledes før i tida, og sånn var det så menn også med ørreten i Ramskjellvatnet.

Vatnet har alltid vert kjent for og ha mye og stor fisk.

Nu sliter vi med en aning av overbefolkning, dog ikke slik at man vil kalle det for tusenbrødre, men litt for mye er det nok.

Kvaliteten er meget bra, men vi får ikke de store ruggene slik som før.

Arne Næstby fra Saltdal, men da bosatt på Larsos i Beiarn er jo den som har tatt den største fisken vi kjenner til her i vatnet.

Den veide 5,3 kg. og var tatt på garn. Det var nok ikke den som han fortalte om engang da han og hans bror Otto hadde vert på hytta i Gamlia.

Arne hadde om natta drømt om at han hadde tatt en sånn storfisk, og da han fortalte oss om drømmen så stemte Otto i med det samme og sa:

Ja, og når han våkna så lå han med en liten mort i handa.

Rolf Ramskjell er den som har tatt største fisken på stang eller dorging. Den veide 4,7 kg.

Men det er mange som har vert i kontakt med storfisk. Noen fisker har revet seg laus fra redskapet, eller har slitt av taumen. Rolf og Erhart Ramskjell var en gang ute og dorga med amerikaner, da de fikk ett kjempenapp.

En voldsom kamp nere i vassjupet ble utkjempet.

De hadde kraftig og god taum, og denne var vinna opp på ei lagom trefjøl.

Imidlertid var fisken så sterk at de måtte slippe ut all taumen de hadde, og enda kjørte den på bare verre.

Erhart var den som holdt taumvinna, og Rolf rodde etter ettersom fisken gikk, men tilslutt ble Erhart nødt til å slippe fjøla med taumen.

Han var redd fisken skulle slite selve amerikaneren, men trodd aldrig at fisken skulle forsvinne med apsolutt alt, men det gjorde den. Alt forsvant i dypet og er aldri mer blitt gjenfunnet.

Vi veit og om andre som hadde vert borti storfisker.

Karl, Erharts bror fikk engang fast i en stor fisk, da han dorga med sluk.

Denne sleit imidlertid taumen, men dreggsettet til sluken fikk han igjen i ett garn ett par døgn etterpå, men da mangla det en av sidedreggene. Dreggsettet var med andre ord sundslitt av storfisken, i tillegg til at garnet også var mye revet.

Sjøl hadde jeg en stor fisk på engang. En fisk på ca to hekto hedde bitt på en makkangel som lå ute, såkalt staintroe.

Da jeg skulle ta opp stanga var nesten all taumen dradd av snella, og etter å ha sveiva inn en del fikk jeg kontakt med en virkelig rugg av en fisk. Jeg fikk kjørt den ganske lenge, men plutselig ble det helt lett, og da jeg fikk sveiva inn all taumen kom denne fisken opp som jeg vi anta hadde vert et par hekto, men det var bare filler av den.

Den store fisken hadde tatt den som var på kroken, men så under kampen vi hadde, hadde den faktisk måtte gi slipp på den lille fisken, enda den hadde vert på tur helt ned i magen. At dette var en meget stor fisk er jeg helt sikker på for jeg har tidligere fått ørret på seks kilo, ikke i Ramskjellvatnet, men i et lite vann oppe på lia og denne var større, kanskje syv-åtte kilo.

Ja det var ennå mange andre som kunne vert nevnt, og mange som vi sikkert ikke kjenner til, men noen av dem som er gått bort kan jeg nevne, Ragnar Larsos, Tormod Øynes og Sverre Steen.

Disse var ivrige fiskere og dro mange fine fisker i sine dager.

Og hvem vet. Kanskje blir det nettopp du som til neste sommer tar en stor en.

Hvem ble mest redd mon tru?

Det var en fin vinterdag, åtte ti minusgrader, nesten skyfritt og stille. Og selvfølgelig når været var sånn så kunne jeg ikke sitte heime. Kaffen på termos, og noen brødsriver og en ekstra genser i sekken og dermed var det bare og få på seg patronbeltet, sekken og hagla på ryggen. Spenne på seg skiene, og sette kursen mot Knabben, der mange jakt dager hadde blitt benyttet, og hvor mange ryer hadde blitt lagt i sekken, ja også noen harer iblant. Knabben er det fjellpartiet som strekker seg vestover fra Ramskjelltinden og stopper nede ved Knabtuva. Knabben danner også vass skillet mellom Øvre Tollådal og Ramskjell. Denne dagen var det bra med ryer og finne, men den var utrolig skjær, været tatt i betrakning. Det kom nok til å bli værømslag i løpet av dagen. Etter som timene gikk ble rypane bare mer og mer skjær, men jeg fikk skutt noen stykker. Det begynte etter hvert og blåse en del, og snart begynte det også å snø, og ett lavt snøfokk la seg bortetter knausene så det var omtrent umulig og se noe på bakken. Jeg la da kursen innover Tollådalsida, for her var det mindre vinn og fokk, og en stund gikk det bra, men måtte tilslutt bare gi opp og begynne og karre meg heimover. Når det nu var så dårlig sikt langs bakken torte jeg ikke og sette ned den vanlige veien vi brukte, men bestemte meg for og renne ned det vi kaller Tuvdalen. Øverst oppe i dalen var det enno mye fokk så jeg måtte renne svært forsiktig, men plutselig var det ett eller annet jeg rennte over som jeg ikke hadde sett. Det var tydelig enten ei lyngtue som stakk opp av snøen eller det kunne være en fokkskavl. Men det var nok ingen av delene. Nesten i samme sekundet som jeg for over dette ukjente, kommer en rein i full fart forbi meg. Den hadde nok lagt seg der og latt seg fyke ned, som den jo ofte gjør, og så hadde jeg da uten å se den rent over den. Og jeg skal si at jeg skvatt. Og hva med reinen? Skvatt den tru? Vi skvatt nok kraftig begge to, og ingen av oss var skada på noe vis. Heldigvis. Men en ting er sikkert. Det er utrolig fort å få seg en overaskelse, og ikke minst en opplevelse som blir lenge i minnet.

Skoletida.

Ja skoletida var ikke alltid så enkel. Det og hele tiden bli nevnt ved navn var uvant. Heime ble det gjerne bare sagt, kan du gjøre det eller det. Nå ble det til og med brukt etternavn. Ramskjell. Jeg hadde gått flere år på skola da det plutselig skulle være Ingvaldsen, ikke Ramskjell. Hvem som innførte det vet jeg ikke den dag i dag. Og så bodde vi i Beiarn, ikke Ramskjel, det var heimlassen og så vart vi Norsk. Nei det var mye nytt og rart, og etter hvert fikk vi også føling med en del slengbemerkinger, til og med fra egen lærer.

Det svir enno i hjertet når jeg tenker på første gangen min egen lærer brukte navnet Ramskjellgubben istedenfor Rudolf, og noen ganger kallte han meg for Gamligubben. Dette var noe som resten av klassen likte. Dette var vel en egen form for mobbing vi jeg tru, men hvorfor? Og det var da heller ikke så enkelt og ha tankene på det rette stedet i timene som fulgte.

Men jeg minnes også den dagen da jeg følte meg sterk nok til og ta igjen, og læreren pent måtte bruke mitt rette navn.

Veien ned til Larsos hvor blant annet undertegnede gikk på skole kunne mange ganger virke forferdelig lang, for ikke å snakke om heimturen, den kunne være serdeles strabasios noen ganger men du verden så godt og få komme heim.

Så lenge veien var bar gikk det alikevel stort sett greit, men vår og høst når det ikke var skiføre,men man gikk å vassa i snøslaps og gjørme var det ikke så trivelig.

Fottøyet var ikke alltid passende for føret, så det hendte desverre at vi gikk våte på beina heile dagen. Men vi sto han av som det heter. Når det ble skikkelig vinter var det å bruke skiene, og det var på mange måter en grei sak.

Særlig på morran og på godt føre så tok det ikke mange minuttene og komme ned til Osbakk, men vi måtte jo gå helt til Larsos, så en god time måtte vi beregne.

På førjulsvinteren når det nesten ikke var dagslys, så var det helt vanlig og renne ned lia med lommelykt i handa, men om det ennå hang en måne ute på vesthimmelen om morran, såkalt” mårramånskjenn” ja da var det bare fint.

Men da var det gjerne bitende kaldt, så da var det hustrig og forlate den lune stua heime.

Jeg minnes også spesielt en heimtur.

Det var tidlig på nyåret, og været hadde vert så dårlig at jeg hadde vert hos onkel Arne på Larsos ei heil uke, men no skulle jeg heim til helga.

Mamma kom å møte meg på Osbakk, ho hadde vert innom på butikken på turen, og no bar det heim.

Men været var fortsatt stygt med sterk østavindskuling og ditto snøkov.

Før vi kom opp til Lisjvatnet klarte vi ikke å stå på skiene, så vi måtte bare ta dem av og bære dem. Det ble å gå noen skritt og så stå og kure han av litt, og så noen nye skritt til vi kom opp til vatnet, og da ble det bedre.

Langt om lenge kom vi oss da heim og i hus og kunne kle av oss, og da var det snø innimellom klærne. Heldigvis var det så kaldt at snøen ikke hadde tint,og dermed var vi tørre men skikkelig kalde.

Men hvorfor måtte mamma ta ut i slikt et vær?

Jo, pappa var nok borte på arbeide, sansynligvis i Lofoten. Han var jo der i sytten vintre.

Om nu vær og føre var dårlig måtte vi beregne mye lengre tid, og det hendte nok dessverre at vi ikke fikk med oss den første timen, og det var ekkelt syntes vi.

Ja på hardeste vinteren, da det jo bare var noen timer dasgsls, så bodde vi nede i bygda hos slekt eller andre som hadde mulighet for og losjere en skoleunge.

På denne tida hadde vi ikke elektrisk lys i Ramskjell, så det ble og sitte ved parafinlampa om kveldene når leksene skulle gjøres.

Personlig så bodde jeg på Tømmermoen på Larsos hos min onkel Arne og ho Agnes.

Bror min bodde på Haubakk, mens ”naboongan” stort sett bodde på Osbakk.

Hos onkel Arne og tante Agnes hadde jeg det bra, men de var strenge til å passe på at leksene ble gjort.

Alikevell det ble no ikke som og være heime hos mor og far.

Litt tilbake til skoletida om høsten.

Jeg begynte jo som tolvåring å gå på jakt sammen med farsan, å ja med hagle til og med, så det ble ei travel tid om høstene etter at rypejakta var begynt.

Når det var fint vær, var det og skynne seg heim fra skola om ettermidagen, skifte klær å få i seg litt mat, og så hagla på nakken og noen patroner i lomma, og så av sted etter rypene.

Så bar det som oftest innover heiene på sydvestsida av Ramskjellvatnet, og det ble nesten aldrig bomtur. Som regel to tre eller fire, men det hendte jeg fikk skyte hele syv stykker. Da var gutten kar når han kom heim må vite.

Så var det og ta rede på fangsten, samt geværet og ammunisjon, og så var det og kaste seg over leksene. Dem kunne jeg ikke lure meg unna.

Selvfølgelig fikk også læreren min, Arne Næstby rede på hva jeg drev på med om ettermidagene, så det vanka ofte mange spørsmål om jakta og resultatene, for han var jo sjøl en svært ivrig jeger tiltrods for sitt store handicap med en kunstig fot som han hadde.

Men tilbake til skolen.

Jeg husker at for min egen del så var gramatikken noe som ikke var særlig morsomt, men som måtte gjennomføres uansett.

Matematikk, sang og tegning var derimot veldig trivelig, og de timene gikk så utrolig fort. Og etter sju år folkeskole og ett år på framhaldsskole så var mann rustet for og ta fatt på det som måtte komme, men først konfirmasjon gutt.

Konfirmasjonsundervisninga foregikk i kirka på Moldjord, og da var det og gå fra Ramskjell, og så sykkelen fra Osbakk og ned til Moldjord. Om jeg ikke husker feil begynte undervisningen kl.9 og slutta kl.3, og så var det heim igjen, og det var fem dagers uke.

Jeg minnes at jeg fikk noen penger i konfirmasjonsgave, og da kjøpte jeg meg ei fiskesnelle. Den hette Snert 102 og var utstyrt med slurekopling.

I tillegg kjøpte jeg en sovepose som kunne brukes i mange kuldegrader.

Jeg følte meg som en riktig storkar med det fine utstyret mitt.

Selvfølgelig kunne jeg fortalt mer detaljert om mange hendelser, men alle minner skal ikke røpes.

Jeg innrømmer villig at både skoleveien, enkelte timer på skola, og de dagene som jeg måtte bo borte ikke er de beste minnene fra skoletia.

Men en ting er sikkert, der er minner om både godt og ondt, og noe som ble sagt av voksne folk forsto jeg ikke før jeg sjøl var blitt skikkelig voksen, men i dag er det helt ok.

Til trods for bare syv års folkeskole og ett år framhaldsskole så har jeg berga meg også blant dem med høyere skolering.

Det er noe forunderlig med denne livets skole.

Da jeg sjøl kom dit at jeg hadde onger i skolemoden alder var det fortsatt ikke brøyta veg opp hit, så de første årene ble de kjørt med snøscooter morra og kveld i alt slags vær og føre.

Ganske så tøfft til tider, men.

Etter hvert ble så veien brøyta og vi fikk også bilskyss til ongene.

Min første tur til Innerskogen.

Det var sommeren 1949. Jeg var på tur inn i det åttende året av mitt liv. Akkurat når på sommeren dette var minnes jeg ikke helt sikkert, men lauvet var sprunget ut på skogen også der oppe i Innerskogen.

Vi var fire stykker som gikk opp dit. Det var foruten pappa og jeg, Rolf Ramskjell, far til Erhart og så en som hette Halvdan Hansen.

Vi starta ganske tidlig på dagen, antakelig på grunn av meg, med mine korte små bein. Pappa hadde med telt som ble satt opp straks vi kom fram, og ikke lenge etter brandt ett fint lite kaffebål ved teltplassen.

Denne teltplassen har gjennom årene vert mye brukt, og i dag vises betydelig slitasje på området

Den gang var det båt der oppe, og det lå også en gammel flåte av bjørk der. Da Rolf og Halvdan hadde fått seg en kaffetår og litt mat, bar det ut på vatnet for å dorge.

Den gamle bjørkflåten var så skrøpelig at ingen torte bruke den, så det ble og byttes om å bruke båten.

Pappa laga til ett par makktrøer som ble satt på stø.

Det gikk ikke lang tid før karene ute i båten ropte inn til oss at nu hadde de fått første fisken. De rodde en runde på vatnet og kom så i land, og da hadde de allerede flere fine fisker med seg. Nå bytta de litt på mannskapet. Pappa og Halvdan rodde nå ut, og det var ikke lenge før de ropte inn om fangst.

Rolf og Halvdan hadde fått en kjempesfin fisk som ble anslått til vel to kilo.

Men det var flere som no ropte, for plutselig så jeg ene trøa var i sterk bevegelse. Rolf sprang til og greip stanga. Her er det storfisk ropte han.

Trygve har du sterk taum, ropte han. Jo da. Bærre dra han inn. Men det ble et helt basketak, for den var nesten like stor som den de hadde fått på dorg.

Nå kom pappa og Halvdan inn med båten, men de hadde nu fått bare noen mindre fisk.

Det ble nu kokt nydradd ørret, og dette ble mitt aller første ørretmåltid i fjellet, så det minnes jeg godt.

Men akk, kor lenge var ha Adam i Paradis eller var det Paris?

Det hadde samla seg noen kraftige skyer over oss, og snart pøste regnet ned.

Det var bare og raske sammen det som var ute, og så komme seg inn i teltet, det tok nå litt av for regnet sjøl om det bare var ett bomullstelt.

Regnbyga varte heldigvis ikke så lenge og snart var de voksne i full gang med mer fisking, og jeg husker at pappa tok med ei av trøene som hadde stått på stø nede i fjæra samt noe mark, og så fikk jeg være med han ett stykke nedafor Innerskogsvatnet, der det var noen fine kulper i elva samt en lang os der elva rant nesten stille nedover.

Her skal vi prøve sa pappa og slengte ut makkangelen i den lange osen.

Nå får du hælde trøa sa han. Og ikke før hadde jeg fått grepet trøa, så rykka det til ganske så kraftig.

Og jeg minnes ikke om jeg ropte på hjelp, men dette var mer enn jeg forsto og hansktes med så pappa måtte også ta tak i trøa og han stramma til taumen og drog til, og vips der lå det en fin feit halvkilos ørret og sprella. Min aller først ørret. Min aller aller første. Og du dette var moro.

Vi fikk ettervert flere pene fisker, jeg husker ikke lenger hvor mange, men det ble ei pen vore tilslut.

Da vi kom opp til teltet igjen hadde Rolf og Halvdan kommet på land.

De hadde fått mange fisker og nu skulle de spise og slappe av litt og så skulle de gå heim.

Pappa og jeg ble igjen der inne til neste dag, og om kvellen fikk jeg være med ut i båten en tur, og det ble enda noen fisker.

Før vi gikk til ro i teltet stekte pappa fisk, så før vi endelig la oss var i allefall jeg både mett og trøtt.

Det var litt rart og ligge sånn i teltet. Det var så mange uvante lyder å høre, men det var på en måte bare gode lyder, men spennende.

Omsider hadde søvnen nådd meg, og det var visst langt på formidagen før jeg våkna.

Selvfølgelig lurte jeg på om vi skulle ut og fiske mer nå, men pappa sa vi skulle pakke sammen og gi oss i veg heimover, vi skulle ta det ganske så rolig.

Pappa hadde jo bra mye tyngre bære og bære nå enn da vi gikk innover hit.

Det var jo sånn at om vi hadde det store vatnet heime så var dette selve spiskammeret for oss.

Ja sånn var min første tur og de første minner fra Innerskogen.

Men lydene fra de små bølgeklukkene nede i fjæra, suset i de gamle fjellbjørkekronene, småfuglenes sangstrofer og synet av de sølvblanke sprellende fiskene er for alltid lagret i dypet av min sjel.

Kanskje var det nettopp denne turen som inneholdt basillen som for alltid gjorde Innerskogen til ett slags paradys for meg.

Hvor mange turer det seinere har blitt har jeg ikke tall på, og både mine egne barn og barnebarn har gjennom tidene vert med meg dit inn.

Om de har de samme følelsene for stedene der inne vet jeg ingenting om, og ikke skal jeg vite det heller.

For øvrig må det jo sies at når jeg ser på området i dag, så undres jeg ikke over all den bosetningen som en gang har vert der inne. Alle spor av bosetning forteller meg at disse områdene antakelig hadde det meste av det som trengtes for og kunne bo og leve her.

Det har vert samisk bosetning, og deres levemåte var nok noe annerledes enn vår, men mye er likedan. Naturen gav det meste og den var til tider gavmild men og til tider ganske brutal.

Men de som levde der da så vel som oss som vandrer der i dag tenkte og tenker vel nokså likt. Vi har dette bare til låns.

Tindura eller likura.

Ja hva som er rette navnet betyr vel egentlig mindre, men dette er ei svært stor ur oppe i det som til daglig heter Tindskaret i Ramskjelltinden.

Helt fra jeg var bare ung gutt har jeg hørt forskjellige historier fortalt om denne store ura der oppe, som vistnok skal skjule forskjellige ting.

Akkurat hva den inneholder kan jeg ikke si, men prøve og overføre noen gamle fortellinger, samt hva jeg selv har sett.

De første minnene jeg har er etter morfar. Han fortalte om engang han var på rypejakt der oppe

Like på nordsida av ura hadde han skadeskutt ei rype. Det var på vinteren med snø på marka, så han så blodsporene på snøen etter rypa.

Han fulgte etter denne så langt han så spor, men plutselig var de borte, forsvunnet inne mellom alle steinene men han fortsatte og leite.

Til sist kom han ned eller inn i ett stort hulrom inne i ura. Rommet var så stort at han mente det var plass til ett helt lite hus der inne.

Der inne var det mye som var gjemt fortalte han, men han hadde jo ikke med seg noe lys sånn at han fikk se ordentlig hva som var der.

Han var ellers noe sparsom med og i detalj fortelle hva han hadde sett, men han mente der var mange samiske ting der, og han trodde og der kunne være folk som var gravlagt der inne.

Men som sagt, han hadde ikke noe lys, bare den lille flammen fra fyrstikkene som han brukte. Etter og ha funnet ut hvor han kom inn i dette kammeret kom han seg ut, og hva finner han der? Jo ganske riktig. Rypa som han fulgte etter inn i ura lå død i sporene der han gikk inn.

Han fortalte mange ganger om denne hendelsen, men sa alltid at dit inn skulle han aldri mer. Det som var der inne skulle ha fred.

Jeg tror nok morfar holdt ord i så måte, men det han fortalte gav næring til min nysjerrighet, så det ble mang turer opp i Likura. Særlig når jeg var der oppe på jakt var ura som magnetisk. Jeg fann nok aldri den åpningen inn i ura som morfar fant, men ganske høgt oppe i ura lå det noen planker og bord av furu, svært gamle.

Der lå også noen beinrester, som nokså sikkert var dyrebein.

Når vi om sommeren var oppe ved Tindvatnet og fiska hadde vi alltid med noe ved, sånn at vi fikk koke en kaffetår, men nesten alltid ble det i minste laget med ved.

Det er jo ingen vegetasjon der oppe som er brukandes til brensel, så defor bar vi med ved opp dit

Men en gang som det ikke ble tatt med noe ved, var jeg oppe i Likura og henta ned noe av de bordene som lå der. Bordene lå innunder et steinframspring så de var røre og fine, og jeg tenkte at her skulle det nok bli kaffebål.

Omtrent midtvegs langs Tindvatnet skulle det være kafferast, var i vatnet og fyllte vann i kjelen, og slo sund bordene jeg hadde henta, men akk. Uansett hvor mye jeg bala og strevde for og få det til å brenne så nytta det ikke.

Det var komplett umulig og få denne fine tørre veden til å brenne, det ble bare en masse røk men ingen ild. Tilslutt ga jeg rett og slett opp. Brødiskiva måtte fortæres uten kaffe.

Jeg var ved Tindvatnet i flere timer og var to ganger tilbake og prøvde og lage varme, men til ingen nytte.

Seint om ettermidagen var jeg på tur heim. Jeg sto ved nordenden av vatnet og så innover der jeg hadde vert og i mot stedet der kaffestøa skulle være, da jeg oppdager ei svak tynn røykstrime stige opp mot sommerhimmelen akkurat der.

Lenge ble jeg stående og se på røken. Kunne det alikevelli vert ei lita glo i blant vedpinnene som lå der og at det nu brandt lystig der.

Jeg snudde og gikk tilbake. Røken var der men jeg så ikke at det var varme.

Da jeg var under ti meter fra kaffestøa ble også røken borte. Jeg bøyde meg ned og kjennte på veden som lå der. Nei her hadde det ikke vert varme.

Full av undring over dette gikk jeg heim, uten og se meg tilbake men da jeg gikk forbi Likura tenkte jeg. Gjorde jeg noe galt da jeg henta bordene oppe i ura for og bruke dem til kaffeved. Mange år seinere da jeg fortalte en kar om denne tildragelsen, så svarte denne . Disse boran var ganna, så dem fikk du nok ikke til å brenne. Lenge etter denne hendelsen ved Tindvatnet var jeg tilbake i Likura og gikk opp der jeg fant bordene som ikke ville brenne. - - - -

Stille gikk jeg ned derifra. Bordene jeg slo sund til ved lå like hele der oppe. Jeg tar ikke feil for det ene var så lett kjennelig, det ene hadde en sånn spesiell krok eller en liten bue på seg og var betydelig tynnere enn de andre. Da jeg kom innover langs Tindvatnet stoppa jeg opp der jeg hadde laga til for kaffekok. Steinene jeg la til rette som et arran lå der på samme måten, men ikke ei flis og finne av bordene jeg slo sund og som lå her da jeg sist gikk ifra her. Tankene gikk om mye og mangt. Noen måtte ha tatt kaffeveden som ikke ville brenne sist jeg var her, men hva med det som lå ute i Likura. Det kunne jo rett og slett ikke være mulig, for jeg slo jo vitterlig sund disse bordene, og til og med brukte kniven på dem og nå lå de der på sin gamle plass like hele som før jeg henta dem. Mange tanker for gjennom hodet mitt. Kanskje morfar hadde rett. Det som var der i ura skulle ha fred. Og jeg har vert tilbake i ura, selvfølgelig på søk etter noe , noe som er helt ukjent, uten at jeg vet hva det er jeg søker. Det enesete jeg har funnet er fred, fordi jeg har bedt om tilgivelse for det jeg den gang gjorde. Jeg har til og med slutta og undres over det som skjedde den gangen der oppe ved Tindvatnet.

Drømmen.

De kom sakte ut på myra, nesten ved siden av hverandre. Nesten like store og med nokså lik farge. Der stoppet de , sto et lite øyeblikk før de tok noen forsiktige skritt videre. De hadde gått sammen hele sommeren, helt siden mor deres jagde dem fra seg her i våres engang. Hun skulle finne seg en god plass for seg og den nye kalven hun snart skulle sette til verden, og da ville hun ikke ha tvillingene fra i fjord rekende rundt seg. Nå hadde de to tvillingene vokst seg ganske store, og de hadde snart lagt på seg ett godt nok fettlag for å tære på utover vinteren. Så man riktig nøye etter var hun nok bittelite mindre enn broren, og så hadde han fått noen flåtte små hornspirer, det var ikke bare det som ble kalt for sykkelstyrer blant jegere, men de var selvfølgelig svært uferdige. Hun fortsatte å gå sakte etter myrkanten, mens han ble stående og raspe av noe løv og bark fra ei rogn som sto der.

Jegeren hadde ligget stille her i nesten to timer og bare venta på denne sjansen for han visste at dyra var borte i lia der et steds. Han hadde av og til skimta dem i kikkerten, og han hadde forstått at de var på tur mot der han lå.

Han tok omhyggelig sikte på halvannetårsoksen som nå var rundt tjue meter bak kviga.

Den grove pekefingeren krøkte seg om avtrekkeren og pressa sakte på.

Smellet som nå kom var nesten befriende for jegeren, men for elgene ute på myrkanten var dette mer enn et sjokk. Kviga snudde seg rundt da det voldsomme drønnet kom, for og se etter broren, for det var alltid han som bestemte hva de skulle gjøre når noe uventet kom på.

Det hun nå så forsto hun ingenting av for broren hadde stuft og lå halvveis på siden der borte, men ingstingtivt forsto hun at noe var fryktelig galt, og satte kursen mot den sikre og trygge skogen.

Da kjenner hun en lammende smerte jage gjennom kroppen, og det voldsomme drønnet som hun hørte i sta runget på nytt gjennom den stille høstettermidagen.

Så var det som om ingenting ville fungere i kroppen hennes, og alt forsvant som i en tåke før hun segnet om.

Jegeren kom fram fra sitt gjømmested og gikk fram mot de to dyra som lå der.

Han gikk først bort til kviga og konstaterte at det kom blod fra både munn og nesebor, noe som tyda på at skuddet hadde truffet både hjerte og lunge, men han satte allikevel ett skudd i pannebrasken på dyret før han gikk bort til oksen.

Han så de samme tendenser der også, samtidig som han konstaterte at der ikke var bevegelser i dyret lengre.

Den sterke senete mannen tok tak og snudde noe på dyret før han drog opp kniven, samtidig som han kastet ett lite blikk på klokka og konstaterte at det var langt på ettermidagen allerede, og tenkte at her fikk han en stor jobb å gjøre.

Med raske vante snitt sprettet han opp dyrene og fikk tatt ut innvollene før han begynte den strevsomme jobben med og flå samtidig som han også grovparterte og bar de store kjøttlunsene bort til skogen like ved og hengte dem opp der. Dette måtte han hente i morgen, han hadde ingen mulighet å få det heim i løpet av kvelden.

Men han skulle ha ei bør med seg i kveld det var sikkert. Kanskje tok han en bok eller ett lår, han fikk nå se.

Klokka var kvart på fem da han tok fatt på jobben med flåinga og partering.

Omtrent samtidig hørtes på fødestua nede på sykeheimen en sped men kraftig barnegråt. Gråt fra en ny liten verdensborger. Mora hadde kjempa hart da hun satte han til verden, og jordmora hadde vert bekymra for at det kunne gå galt.

Hun skulle kanskje sendt henne til sykehuset, men i samråd med legen ble det som det ble, men det gikk bra med både mor og barn, men en stri tørn ble det.

En stri tørn ble det også for han som hadde to elgskrotter å ta vare på, men han ble da ferdig mens det enno var sånn noenlunde lyst.

Så lasta han ei dugelig bør på ryggsekken og ga seg på heimveg. Det var cirka fire kilometer å gå før han var heime.

Han hadde ei sitrende spenning i seg som han ikke kunne bli kvitt, men han visste godt hva det kom av. Samboeren hans ble sendt til sykeheimen i går kveld for den lille som de venta hadde gitt visse signaler om at han snart var på tur.

Heime hadde han ei datter som han hadde hatt med ett annet kvinnfolk for flere år siden, ja dattera skulle for øvrig stå konfirmant til neste sommer.

Hun var ei knakende kjekk jente. Flink og hjelpsom i heimen, og ellers nærmest ett skolelys å kalle. Hun gikk og svært godt i lag med den nye samboeren hans, og at hun nå skulle bli storesøster var bare fint.

At hun nå begynte og bli litt urolig for faren var ganske naturlig, det var jo snart blitt kvelden. Dessuten hadde de ringt fra sykeheimen og spurt etter faren, samtidig fikk hun også snakke med stemora, som kunne fortelle at nå var den lille kommet, at det ble en gutt og alt sto bra til.

Hun gikk rundt og trippet, var ute på trappa og så og lyttet etter faren, og så var hun sprekkeferdig av fortellertrang.

Så endelig hører hun faren komme. Hun farer ut og møter faren i gangen.

Pappa pappa, du e blitt pappa, ropte ho mens ho slo armene rundt halsen på faren. De har ringt fra sykeheimen, e har snakka med dem, aillt sto bra tel.

Pappa, e må førresten gratuler de. Jau takk i like måte. Vi må vel ta en tur nedover å sjå te dem, men i kvell bli det før seint.

Men pappa, e har nykokt kaffe så vess du---

Å det ble kaffe, og praten gikk, og den ene fortalte om jakta og elgene han hadde skutt, og den andre fortalte i detalj fra sykeheimen, om fødselen og det hele.

Tidlig neste morgen var de nede på sykeheimen og så til mor og barn, og de fikk vite at om fire dager var de heime igjen.

Så bar det til skogs med far og datter for og hente heim alt kjøttet som hang der fra dagen før, og de fikk mye arbeid med å partere og ordne med kjøttet, for dette skulle de være ferdige med til mor og barn kom heim.

Høsten gikk og det ble vinter, med korte dager, og til dels mye uvær, men den lille familien hadde alltid noe og bale med, enten det var dyra i fjøset eller ved som skulle ordnes med, alltid var det noe.

Og lillegutt vokste og trivdes, men og skifte bleier var ikke noe som verken far eller datter var noe begeistret for, særlig hvis det lokta noe mistenkelig.

Da var det best at mor tok seg av det.

En dag tett oppunder jul kunne far fortelle at no hadde sola snudd så no gikk det mot lysere tider, og den 28. januar kunne de endelig ønske sola tilbake.

Ett lite øyeblikk var ho der og kasta gullglans over den lille heimen, og neste dag var ho litt lengre og en måned seinere kunne det så vidt kjennes litt varme i solveggen bare det var helt stille.

Å jo da, en ny vår var nok i vente, men det var ennå lenge til, og mye snø skulle smelte bort. Men denne våren var det ekstra mye som skulle ordnes i stand etter hvert.

I Pinsen skulle det være konfirmasjon, og det var mye som skulle ordnes til den, og så hadde de venta med og ha barnedåp, så det skulle slås to fluer i en smekk. Dette skapte en del ekstra arbeide, men det måtte jo gjøres uansett. Det måtte også fikses litt innvendig på bolighuset, for det kom vel alltid noen i selskap i Pinsen, sjøl omslekta ikke var så stor. Jo noen kom helt sikkert, og kanskje skulle noen overnatte og.

Ute i fjøset ville det og bli mer liv etter hvert som sauene begynte og lamme, men det var nesten og grue og, for det hadde vert så mye jervspor og se i vinter, så om den ble her ble nok mange av sauene og lamma mat for jerven.

En av de første dagene i april da far kom heim fra en skitur fortalte han at han hadde oppdagat ett jervhi. Han ringte straks til viltkonsulenten og fortalte denne hvor det var, og dette var ett hi som ingen andre hadde registrert.

Her får du nok noen ekstra kroner hadde viltkonsulenten sagt.

En ting var og tjene noen ekstra kroner på dette funnet, men det kom nok til å bli spart noen sauer og lam, for både jervmora og de to ongene ble tatt av dage.

Ho som skulle stå konfirmant, syntes tida nesten sto stille, for ho var allerede spent på om det ble noen fine gaver og kanskje en del penger og sette i banken etter konfirmasjonen. Og så var ho forferdelig spent på hva som skulle bli navnet til lillebroren.

Faren og mora virket ikke og være enige om navnet, men det var for og erte henne. Stemora hadde fortalt henne at lillebroren skulle hete Nikolai, men faren sa hele tiden at navnet skulle være elg. Elg måtte han hete ettersom han kom tilverden nesten samtidig med at han skjøt de to elgene.

Omsider kom da Pinsen og alle de tingene som skulle utføres i kirken forløp helt uten problemer, og til og med lille Nikolai syntes og være helt tilfreds med navnet, for han ga ikke lyd fra seg under hele seremonien.

Så dro den lille familien heim, og her sto det pådekket og pyntet på langbord i stua, hvor det så ble servert middag og seinere også kaffe og kaker.

Faren hadde fått et par damer til å ta seg av det som måtte gjøres i stand heime.

Og damene serverte alldeles nydelig elgsteik, og multekrem til dessert.

Og så var det konfirmasjonsgavene da. Konfirmanten måtte ha hjelp for og holde rede på alle navnene, kortene og selvfølgelig alle pengene, og det ble til sist ei nykonfirmert og smårik frøken.

Men så var det småen da. Han fikk mange fine gaver som han jo selvfølgelig ikke forsto noen ting av, men sånn var det.

En gammel mann som stort sett gikk under navnet Den gamle, kom tilsit med en ganske stor pakke som var til småen.

Pakka var ganske tung så far sjøl tok seg av utpakkinga. Da papiret var kommet av kom det tilsyne ei lang smal eske, som da den ble åpnet viste seg og inneholde ett gammelt gevær.

Alle gjorde selvsagt store øyne for dette var så uvanlig, men Den gamle kunne fortelle at dette var den gamle kal.20 hagla som forsvant under krigen.

Hvordan han hadde fått fatt i den ville han ikke fortelle, men han mente at når det nu var kommet en ny jeger i familien, om enno liten, syntes han det passa fint og gjøre det sånn.

Men om ingen hadde noe i mot det så ville han gjerne ta seg en middagslur nå.

Ikke lenge etter kunne det høres en svak during eller brumming i huset, og noen lurte på hva dette var. Jo da det var Den gamle som snorka.

Da lyder et kraftig rop borte i skoglia, og jegeren bråvåkner, og ser jaktkompisen, stå halvveis bøyd over seg. Ka i helsiki! Søv du på post?

Ja sier jegeren noe skamfull, jeg har nok dessverre somna av, men du all verden så merkelig som jeg har drømt.

Jeg visste jo sånn noenlunde hvor du posta, og da jeg kom nedi bakken her så hørte jeg en sånn merkelig brummelyd så jeg måtte finne ut hva det var.

Og så var det altså du som snorka så besatt.

Etter ett par kopper kaffe fra termosene fikk jeg høre han fortelle denne merkelige drømmen.

Reinslakt.

Det var nokså seint på høsten 1951.

Det hadde rast ett forferdelig uvær over området her i flere dager.

Midt oppe i dette får vi besøk av to samer, som i våt og forkommen tilstand spør om husrom, samt og få tørke klærne sine.

Den ene karen er vi godt kjent med, det var nemlig Olof Johannes Blind men den andre var for oss ukjent. Muligens var han en Omma og vi forsto han var dreng hos Olof Johannes. Karene fikk selvfølgelig komme i hus og det ble og henge opp klær og fottøy rundt omkring ovnene for og få tørka dem opp.

Lite mat hadde de med seg, men ho mor ordna med mat til karene.

Uværet fortsatte og rase, og det var snø i fjellan , ja nesten ned til Ramskjellvatnet.

På tredje dagen etter at samene kom løya det noe i været, og jeg gikk ned til Osbakk for å handle noe. Det minka på beholdninga av det meste med to mann ekstra i matfatet.

På butikken fikk jeg høre at Nikka, en av reieierne på Saltfjellet hadde vert ved Svartvatnet i Misvær og slaktet seks reiner. Dette fortalte jeg til Olof Johannes da jeg kom heim. Og da kan jeg fortelle at da kom snakketøyet skikkelig i gang.

Praten mellom de to samene gikk på samisk, så det var ikke så mye vi forsto, men de hadde en mistanke om at Nikka hadde slakta av deres rein forsto vi.

Midt oppe dette ståket og praten kommer mor og sier at nu er no været blitt så bra at no må dere ut å skyte en rein.

Olof Johannes spretter opp av stolen: Ja Margit, kanskje du har lite mat nu? Jo han får bekreftende svar på at det begynner og bli lite. Ja vi skal skyte en rein sier Olof Johannes. Trygve har du Krag og ammunisjon? Joda her er både Krag og ammunisjon, Svensk til og med.

Bra sier Olof og smiler, men vi må få litt kaffe først.

Heiene på sørvestsida av Ramskjellvatnet var nu kledd med rein, uværet som hadde herja så lenge hadde drevet den ned fra fjellet, så det skulle nok være fort gjort –trudde vi.

Det var ei gjeldsimle som skulle være slaktedyret, men ikke vilken som helst. Jo der borte, dere lå det noen dyr og der var ei simle. Farsan skulle skyte,men simla lå litt vanskelig til og han så bare toppen av skallen på den, men han slapp skuddet og bommet.

Etter litt gåing og kikring var det stopp. Der borte var et dyr som kunne skytes. Drengen til Olof skulle skyte. Skuddet var ikke før gått av så kasta han fra seg geværet og sprang bort til dyret han hadde skutt. Han griper kniven sin, men istedenfor og stikke reinen som vanlig er, går han løs på ørene til reinen og skjærer dem sund i filler og biter –hvorfor?

Han skulle nok bare latt ørene være hele, og ikke gjort forsøk på å skjule at dette var tyveri. Vi kjennte i den tid øremerkene godt, så her skjønnte vi at dette stemte ikke. Men ingen sa noe, og kanskje var det like godt. Hold kjeft så går alt bra. Men dette var nok en av Nikkas reiner som måtte bøte med livet.

Etter og ha tatt ut innvoller, kappa av hode og skanker ble lassoen lagt som børeband, og så kom denne beskjedon fra Olof: Nå Trygve,nu må du komme så ska vi heng deg.

Dermed ble reinskrotten surra på ryggen til farsan og heim bar det, hvor reinen så ble flådd og partert, og seinere på ettermidagen nesten oppspist.

Bare lårene og bogene var igjenn da gilde var over. Aldrig har jeg sett noen spise så mye kjøtt i ett måltid som disse to samene.